1e Jaargang No. 2 - December 1945

HUMANITAS

ORGAAN VAN DE STICHTING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG

REDACTIE: P. C. FABER EN J. BOETJE - Medewerkers: Mr. L. A. Donker, Mr. R. Friedman-v. d. Heide, E. Geerts, Dr. F. Grewel, Dr. G. Th. Kempe, D. Q. R. Mulock Houwer, H. Ploeg Jr., Dr. A. Querido, Mr. B. v. d. Waerden, e.a. - Adres Redactie en Administratie: Frederiksplein 46, Amsterdam-Centrum, Telefoon 36833, Gem. Giro S 602

De stand der Nederlandse kinderbescherming

door D. Q. R. Mulock Houwer

Onze justitiële kinderbescherming is ontstaan en tot bloei gekomen door onze Kinderwetten, die in 1905 een geheel nieuwe bestrijding en behandeling van jeugdverwaarlozing en misdadigheid inluidden. De Staat werd zich haar verantwoordelijkheid bewust en er werd een einde gemaakt aan de vrijwel onaantastbare ouderlijke (toen: vaderlijke) macht door de mogelijkheid van ontheffing en ontzetting. Later ontstond het instituut van den kinderrechter en de gezinsvoogdij. Inplaats van het voor kinderen slecht te hanteren strafrecht voor volwassenen kregen we kinderstraffen en maatregelen. De regeringssubsidie stimuleerde het particulier initiatief, zodat thans ongeveer 500 verenigingen zich wijden aan de gezins- en de gestichtsverpleging. Kunnen wij tevreden zijn, of beter gezegd, is onze kinderbescherming op haar taak berekend? Wanneer we de vraag zó stellen, dan kunnen we niet — zoals vroeger zo dikwijls gedaan is — volstaan met de blijde constatering van de vooruitgang in ontwikkeling, want zouden we dit wel doen, dan zou dit getuigen van een sterk verengd gezichtsveld. Veranderingen en verbeteringen in de loop der jaren aangebracht, verdienen alle waardering, maar bij een beoordeling moeten we verder zien en ons afvragen of onze huidige kinderbescherming als sociaal-paedagogisch apparaat berekend is op de bestrijding en op de behandeling van de bestaande jeugdverwaarlozing en misdadigheid. We moeten het nuchter als een bedrijf beoordelen en uitgaan van een soort bedrijfsanalyse. Wanneer we de situatie nemen ten tijde van voor de oorlog, dan springt in het oog, dat het begrip „kinderbescherming" te eng genomen werd, daar een andere categorie van noodlijdende jeugd, zoals die welke ressorteert onder onze Armenwet, er niet door omvat werd. Wat men onder kinderbescherming verstond, was slechts een deel daarvan, namelijk de justitiële kinderbescherming, die ook slechts ten dele de bedreigde jeugd uit de vrije verpleging omsloot. Het is dan ook beter inplaats daarvan een ruimer begrip te gebruiken en te spreken van de bijzondere jeugdzorg. Deze treedt naar voren, wanneer stoornissen in het milieu, bij het kind of bij beiden, tot speciale maatregelen nopen. Wanneer we nu uitgaan van de vraagstelling welke categorieën van noodlijdende kinderen we kennen en welke de mogelijkheid van hulpverlening, welke de leemten zijn en de oorzaken daarvan, dan krijgen we tenminste een betrouwbaar overzicht.

I. A. Categorie: Bedreigde, verwaarloosde en misdadige jeugd.

B. Mogelijkheid tot hulpverlening: Op grond van de kinderwetten civiel en strafrechtelijk ingrijpen (gezinsvoogdij, ontheffing, ontzetting der ouders, gezins- en gestichtsverpleging, straffen en maatregelen).

C. Leemten: weliswaar rechtsgelijkheid inzake civiel- en strafrechtelijke maatregelen over het gehele land, maar in de practijk qualitatieve verschillen in behandeling en hulpverlening, doordat in de verschillende arrondissementen de mogelijkheden van voorlichting zeer uiteenlopen. Het ene arrondissement beschikt over een deskundig corps van ambtenaren voor de kinderwetten, medisch paedagogisch bureau, observatiehuis, paedologisch instituut en gespecialiseerde psychiaters. Het andere arrondissement ten hoogste over een overbelasten ambtenaar voor de kinderwetten. In het algemeen is er een gebrek aan deskundig personeel en een vrijwel volslagen gemis aan opleiding, waaronder vooral de gezins- en gestichtsverpleging ernstig te lijden hebben. De gezinsverpleging laat organisatorisch en technisch veel te wensen over, de gestichtsverpleging is sinds jaar en dag „verstopt" en in haar ontwikkeling geremd, waardoor differentiatie uitblijft. Vijfhonderd verenigingen werken haast zonder verband naast elkaar.

D. Oorzaken: fatale bezuinigingspolitiek der regering. Commissie-Welter en de gevolgen daarvan. Passieve houding van overheidswege. Hopeloze versnippering van en in het particulier initiatief. Onvoldoende bestaansmogelijkheid van sociale werkers door slechte salariëring. Wissel trekken op de weldadigheid en onvoldoende begrip er voor, dat dit werk bovenal gemeenschapsplicht is. Te sterk doorgevoerd principe, dat particulier initiatief primair, overheidshulp secondair moet zijn, met als gevolg, dat tol betaald moet worden voor de zwakste kant van deze opvatting. Een tol echter, die voor rekening komt van het kind.

II. A. Categorie Armlastige kinderen, als: wezen, halfwezen, gasthuiskinderen en anderen.

B. Mogelijkheid tot hulpverlening: op grond van de Armenwet;

C. Leemten: uitvoering en contrôle overgelaten aan de Colleges van B. en W. Hierdoor versnippering van deze zorg over ongeveer 1000 gemeenten, met het gevaar, dat in tal van gemeenten een oplossing gezocht wordt in de richting van de goedkoopste verpleging.

Onvoldoende begrip van de techniek en de paedagogische eisen aan gezins- en gestichtsverpleging te stellen. Geen rijkscontrôle, geen overzicht en daardoor onvoldoende bescherming van het kind. Gevaar van exploitatie en verwaarlozing. Verval systeem der weeshuizen en onproductieve kapitaalophoping.

D. Oorzaken: verouderde Armenwet, die aan deze materie ternauwernood aandacht wijdt.

III. A. Categorie: bedreigde jeugd in de vrije verpleging.

B. Mogelijkheid tot hulpverlening: 1o. ten dele op grond van kinderwetten, of als uitvloeisel daarvan (gezinsvoogdij, patronaat, ambtenaar voor de kinderwetten). 2o. Plaatselijke verordeningen, preventief dan wel repressief, inzake de toepassing der gezinsverpleging, op een bepaald uur binnen zijn (avondklok), speciale scholen en bijzondere afd. van geneeskundige diensten. 3o. Particulier initiatief (jeugdwerk, clubhuizen, kampen, medisch paedagogische bureau's).

C. Leemten: de bovengenoemde mogelijkheden vindt men hoogstens in enkele grote steden. De jeugd wordt te laat bereikt, waardoor de scheefgroei niet tijdig geremd of voorkomen kan worden. De zorg voor de ongehuwde moeder en haar kind is onvoldoende — en niet wettelijk — geregeld. De particuliere kindertehuizen staan in het overgrote deel onze gemeenten niet onder contrôle, evenmin de pleeggezinnen waardoor het gesol met onbeschermde kinderen in de hand gewerkt wordt.

D. Oorzaken: de school vrijwel niet ingeschakeld in het preventieve werk. We missen den onderwijzer als „visiting teacher", d.i. sociaal-paedagoog, steun voor het falend gezin en het gevaarlopend kind en schakel met B.L.O., bureau voor beroepskeuze, jeugdorganisatie en instanties voor kinderbescherming. Onvoldoende contact van de algemene jeugdzorg met de bijzondere jeugdzorg en onvoldoende activering van de jeugdbeweging. Gemis aan coördinatie van de helpende instanties op het gebied der kinderbescherming in groot en klein verband (stad en land). Geen eenheid in en gemis aan politieverordeningen betreffende de kinderbescherming (gezinsverpleging, contrôle kindertehuizen). Het gevolg is dat een kindertehuis, dat in de ene gemeente verboden wordt, in de andere gemeente rustig weer op kan duiken. Gebrek aan tehuizen met beperkte vrijheid in de steden en streektehuizen op het platte land.

Overzien we het geheel, dan blijken er waarlijk geen redenen te zijn tot blijmoedigheid. **Het fundamentele tekort is het gemis aan een centraal, leidinggevend, coördinerend, stimulerend en controlerend orgaan.** De Nederlandse Bond tot Kinderbescherming en de Ned. Vereniging voor Armenzorg en Weldadigheid waren nooit meer dan zwakke vormen van samenwerking zonder gezag. Het huidige Centraal Comité voor Kinderbescherming 1945 is niet meer dan een goedwillende theoretische centrale en kan slechts tot een doeltreffend orgaan uitgroeien, wanneer het een toporganisatie wordt, die de steun heeft van de overheid en gebaseerd is op de samenwerking van de vier federaties uit het particulier initiatief, t.w. de Joodse, de R.K., de Protestants-Christelijke en de Humanistische.

Voor de oorlog omsloot het repressieve werk der justitiele kinderbescherming ongeveer 12000 kinderen, in gezins- en gestichtsverpleging ondergebracht. Voor Armenzorg kwamen daar bij 5000, alleen al in gestichten. Van de gezinsverpleging was het aantal niet bekend, terwijl wij tevens in het blinde tasten over het aantal kinderen, dat in de ongecontroleerde gezinsverpleging en gestichtsverpleging was opgenomen. Als gevolg van de oorlog staan wij intussen voor problemen, waarvan de moeilijkheden te weinig gerealiseerd worden. Als nieuwe categorieën melden zich: 4000 Joodse kinderen, 20.000 N.S.B.-kinderen, 2000 kinderen uit Indonesië, terwijl de jeugdcriminaliteit 2½ maal zo groot geworden is en de jeugdverwaarlozing navenant. Men moet rekenen op een leger van meer dan 50.000 kinderen. We weten dat het apparaat voor de oorlog niet op orde was en diezelfde organisatie zal ook die nieuwe kinderen — d.w.z. een viervoud van het vroegere aantal — moeten verwerken? Voorlopig heeft men de hulp ingeroepen van nieuwe instanties, die weliswaar de kennis en ervaring van gezins- en gestichtsverpleging in de normale tijden mist, maar die in alle geval daadbereid waren en de Joodse kinderen onder de moeilijkste omstandigheden in pleeggezinnen onderbrachten, terwijl anderen de N.S.B.-kinderen spuiden in kampen, noodtehuizen en gezinsverpleging. Wie de praktijk van de gestichts- en gezinsverpleging kent, de eisen te stellen aan outillage der tehuizen, personeel en begrip heeft van de conflictsituaties gelegen in type kind en type pleegouders, vraagt zich met bezorgdheid af hoe de huidige situatie van de bijzondere jeugdzorg zich door al deze „noodplaatsingen" zal ontwikkelen. Wanneer het overheidsbeleid zich niet krachtig laat gelden en het particulier initiatief niet in staat wordt gesteld om zich tenvolle, maar dan gecoördineerd werkend, te ontplooien is de ramp niet te overzien. Aan twee fronten zal slag moeten worden geleverd. 1o. ter verbetering van de bijzondere jeugdzorg qua organisatie en 2o. ter oplossing van de moeilijkheden, die door de oorlog ontstaan zijn.

Daar deze kwesties in een binnenkort bij de Arbeiderspers verschijnende brochure, uitvoerig zullen worden behandeld, volsta ik hier met het uitstippelen van de grote lijnen. Nodig is:

A. Verbetering preventief werk.

I. Reorganisatie van ons Lager Onderwijs. Het huidige is voor meer dan 40 % onzer jeugd teveel „luister", te weinig „doe"-school. Minder schoolse doch meer psychologisch-gefundeerde toetsing voor toelating tot de middelbare scholen. Invoering van de „visiting teacher", de onderwijzer-sociaalpaedagoog.

II. Uitbreiding van de medisch paedagogische bureau's als een netwerk over ons land. Dit moet het hoofdstation worden voor tijdige hulp aan kind en gezin. Uitbreiding van de bureau's voor beroepskeuze en de psychotechnische laboratoria ter verhoging van de juiste beroepskeuze en daardoor van arbeidsvreugde.

III. Bevordering van het jeugdwerk in al zijn vormen. (Speeltuinen, buurtverenigingen, clubhuizen, kampen). Herstellingsoorden, niet alleen voor het zwakke, maar ook voor het dissociale kind. Bureau's voor huwelijksmoeilijkheden. Hulp aan het grote gezin.

B. Noodzaak van wettelijke regelingen.

I. Voorschrift van verplichte registrering en uitbreiding der mogelijkheden tot verzorging van het kind van de ongehuwde moeder. Oprichting van tehuizen voor moeder en kind. De stijging van het aantal dezer geboorten is nog niet te taxeren. Noorwegen heeft er 9000, ons normale aantal was in de vooroorlogse tijd 2500 per jaar. Frankrijk heeft er zich op gewapend door de instelling der „placements familial" en „foyers". Wij kennen de particuliere organisaties „FIOM" en „UVOM", maar deze zijn tegen de noodsituatie van het heden niet opgewassen.

II. Invoering van een wet, die de adoptie regelt, waardoor het natuurlijke kind in de volle rechten treedt van het wettelijke en de pleegouders in dezelfde rechten als de ouders. Alleen adoptie als de toewijzing van kinderen plaats vindt na grondig onderzoek door een medisch paedagogisch bureau, anders komen wij van de regen in de drup.

III. Invoering pleegkinderwet.
Verbod om kinderen op te nemen in pleeggezinnen of internaten, zonder onderzoek en toestemming van overheidswege.

IV. Herziening Armenwet, inzake de verzorging van het armlastige, in gezins- of gestichtsverpleging ondergebrachte kind.

V. Afschaffing van de strafrechtelijke verantwoordelijkstelling van minderjarigen onder de leeftijd van 16 jaar. Uitsluitend civielrechtelijke behandeling tot deze leeftijd. Geen beklemmend juridisch keurslijf voor sociaal-paedagogische kwesties, het kind betreffende.

C. Repressieve zorg.

I. Instelling van een nationale organisatie, een samenwerkingsvorm van overheid en particulier initiatief b.v. een **centrale jeugdraad voor bijzondere jeugdzorg** in de geest van het Züricher Jugendamt. Dit als centrum van actie, leiding, samenwerking en contrôle, met als uitvoerend organen: **arrondissementsraden voor bijzondere jeugdzorg.**

II. Scherpere eisen aan verenigingen, die zich met de verpleging van voogdij-, regeringskinderen, armenzorggevallen of particuliere kinderen belasten.

III. Instellingen van een centrale organisatie voor gezinsverpleging, om tot een betere uitbouw te kunnen geraken van het distributieapparaat, behoorlijke rapportage en een passend instituut van doorgangshuizen.

IV. Hergroepering der gestichten. Regeling van het ruimteprobleem, gezien het overstelpend aantal aanvragen. Regeling van het functioneel verband der gestichten ten opzichte van elkaar, d.w.z. een betere taakverdeling en een doelmatiger differentiatie, al naar gelang er behoefte is aan verschillende typen van gestichten (randgestichten als kampen, opleidingsschepen, tehuizen voor beperkte vrijheid. Gestichten voor kort correctief verblijf en gestichten voor langduriger verblijf. Inrichtingen met volledige opleidingsmogelijkheid en inrichtingen voor een partiële opleiding, die uitsluitend op praktijkvorming ingesteld zijn; Gespecialiseerde gestichten als tehuizen voor neurotische kinderen, debielen, inbecielen, psychopathen. Reëducatie-kampen voor onmaatschappelijke ouders.)

V. Verbetering van de levensbasis, dus der salariering, van de ambtenaren voor de kinderwetten en de werkers in gezins- en gestichtsverpleging. Stichting van een vakorganisatie en van een door de regering erkende opleiding op progressieve basis.

VI. Zo snel mogelijk doen verdwijnen van de behandeling van N.S.B.-kinderen als aparte groep. Spuien wat gespuid kan worden in de gezinsverpleging, en de rest verdelen over de gewone inrichtingen. Apart houden, geheel of gedeeltelijk, betekent agressies kweken, betekent de afwijzing van het volk ten aanzien van deze groep en omgekeerd, bevorderen.

In miniatuur hebben wij de fundamentele kwesties belicht. De voorgestelde veranderingen en aanvullingen spruiten voort uit de critische analysering van onze kinderbescherming, uitgaande van de wens deze beter geschikt te maken voor haar taak. De overheid moet nu eindelijk iets doen, maar ook het particulier initiatief zal zich krachtig moeten doen gelden. Het devies luidt: eendrachtig aan de slag voor onze in gevaar verkerende jeugd.

Red.) Het is ons een bijzonder genoegen met het bovenstaande artikel tevens een nieuwen medewerker aan ons blad bij onze lezers(essen) te kunnen introduceren. Wij zien hiermee onze deskundige staf van medewerkers uitgebreid met een bij uitstek deskundige op het gebied der bijzondere Kinderbescherming.

De heer Mulock Houwer is Directeur van de Opvoedingsinrichting „Zandbergen" te Amersfoort en de schrijver o.m. van de bekende werken „Gestichtspaedagogische Hoofdstukken" en „Gezinsverpleging."

✶ Van de PROPAGANDA

Een rustige en dankbare huisgenoot

kunnen wij U bezorgen in de vorm van onze Stichtings-

✶ SPAARPOT

Door de vriendelijke geste van de Directie der Hollandse Rondcartonnage Industrie te Amersfoort kregen wij de beschikking over enige duizenden spaarpotten. Deze zijn uitstekend geschikt om een plaatsje te krijgen in de gezinnen van hen, die ons werk een goed hart toedragen en waar de huisgenoten bij passende gelegenheden zorgen dat deze nieuwe huisgenoot niet vergeten wordt.

Naast ons groeiende aantal begunstigers *(U gaf zich toch ook reeds op?)* kunnen onze regelmatig goed gevulde spaarpotten een bijdrage leveren voor de onmisbare financiële grondslag tot uitvoering onzer plannen die voor 1946 op stapel staan. Vraagt U in onze afdelingen of bij ons Centraal Bureau zo'n huisgenootspaarpot aan? Onze huisgenoten-van-vlees-en-bloed, wij bedoelen onze a.s. pleegkinderen, zullen U er in de komende tijd dankbaar voor zijn! Afdelingsbesturen, zoekt daarom adressen voor deze spaarpotten en zend ons Uw opgave van het benodigde aantal!

Nieuwe afdelingen kwamen na de opgave in ons eerste nummer tot stand te:

Alkmaar: secretariaat J. Tas, Westerweg 15; **Halfweg-Zwanenburg:** secretariaat J. van Wilpen, M. Sterklaan 10; **Meppel:** secretariaat mej. S. van Essen, Jufferenpad 47.

Afdelingen in oprichting zijn: Dordrecht, Groningen, Gouda, Oegstgeest, Schiedam, Zutphen. In vele andere plaatsen is overleg gaande. Waar men plaatselijk initiatief tot oprichting van een afdeling wil nemen, wende men zich tot ons Centraal Bureau. Wij komen dan de zaak bespreken.

Wat mogelijk is op het gebied van de financiële propaganda, bewees onze kleine maar actieve afdeling Edam: *f* 1600 zamelde men daar voor het werk in.

Het axioma is en blijft: *Werft begunstigers en donateurs!!*

J. B.

Eerste landelijke conferentie

Het Stichtingsbestuur besloot een conferentie te beleggen met afgevaardigden van de reeds bestaande afdelingen. Te houden inleidingen en besprekingen daarover zullen gelegenheid geven de taak van onze Stichting op verschillend gebied te belichten. Een eerste persoonlijke band tussen afdelingsfunctionarissen zal worden gelegd. Wij heten hen op 8 en 9 Dec. te Utrecht welkom. Tezamen zullen we er de verdere grondslag leggen voor de landelijke en plaatselijke opbouw van ons werk.

uit de PRAKTIJK

E.G.) Nog zie ik ze voor me staan, de Moeder, die mijn hulp inroept voor haar tienjarig zoontje. Als ik me naar het dorpje G. begeef, heb ik me uit het onderhoud nog geen goede voorstelling gemaakt van hetgeen van mij gevraagd wordt. Het onderzoek van het patiëntje zegt mij dadelijk: hier moet hulp en spoedige hulp gegeven worden. We hebben n.l. te doen met een ventje met gespleten gehemelte. Reeds drie keer is geprobeerd met operatief ingrijpen iets te bereiken, maar steeds met negatief resultaat. Het is een jongetje met een zeer goed leerverstand. Het intellectsonderzoek wijst uit, dat hij boven de gemiddelden uitsteekt. Lichamelijk is hij echter niet sterk, tenger gebouwd en hij zal later moeilijk zware spierarbeid kunnen verrichten. In kantoorarbeid zal hij zijn bevrediging moeten zoeken. Als we tot deze conclusie gekomen zijn, dan komt het gebrek van het ventje naar voren: hij spreekt onverstaanbaar en wanneer niet bijzondere hulp verleend wordt, zal in dit gebrek geen verbetering komen. Integendeel! Nu reeds kan hij niet met vriendjes omgaan; hij voelt zelf, dat hij niet mee kan en zondert zich af. Hoe ouder hij wordt, hoe eenzamer hij zich zal gaan gevoelen, hoe meer hij zich terug zal trekken: met alle gevolgen daaraan verbonden. De literatuur geeft ons daarvan tal van voorbeelden.

Na het onderzoek heb ik dan ook een ernstig en langdurig onderhoud met de ouders en wijs hen met nadruk op de gevolgen als er niet handelend wordt opgetreden, terwijl ik hen tevens de weg aanwijs ter verbetering: dit jongetje moet worden geplaatst als leerling op de school van slechthorenden in Den Haag, waar een aparte klasse aan verbonden is voor kinderen met een gehemeltespleet. Natuurlijk is deze inrichting de ouders onbekend en zij kunnen zich er moeilijk een voorstelling van maken, hoe daar wel gewerkt wordt. Vanzelfsprekend geef ik de ouders alle mogelijke inlichtingen en ze zijn dan ook bereid hun kind daar heen te sturen. Nu komt er een grote maar. De kosten. Zelf kunnen ze die vrij hoge kosten niet betalen: hoog schoolgeld, kostgeld enz. Waar ik het standpunt huldig: kunnen de mensen zelf niet betalen, dan is het de plicht van de gemeenschap de behulpzame hand te bieden; de misdeelde heeft daar r e c h t op. Niet uit medelijden moet hij geholpen worden, maar het is een daad van sociale rechtvaardigheid. Bovendien staat het voor mij als een paal boven water, dat de gemeenschap zich voor grotere uitgaven later vrijwaart, als ze tijdig minder geld beschikbaar stelt. Tijdige hulp betekent dus voor de gemeenschap bezuiniging op de duur. Volgaarne aanvaarden de ouders mijn aanbod om wat het financiële gedeelte betreft besprekingen te gaan voeren met den burgemeester. Na een tweetal besprekingen met het hoofd der gemeente, heb ik de verzekering, dat de gemeente bereid is schoolgeld en kostgeld voor haar rekening te nemen.

Gedurende deze besprekingen zijn enige weken verlopen en in die tussentijd krijgt het ventje erge last van kiespijn en gaan de ouders met hun kind naar den tandarts; een jonge tandarts, met veel liefde voor zijn vak. Hij biedt de ouders aan een obturator voor hun kind te maken. Dit wordt mij bij een volgend bezoek aan de ouders medegedeeld. Dit idee lijkt mij enigszins onjuist en past niet geheel in het kader van de voorzieningen, die we bezig zijn te treffen. Dus een bezoek aan den tandarts en hem volledig inlichten omtrent ons patiëntje en de mededeling, dat aan de school in Den Haag een tandarts verbonden is, die bij wijze van spreken dagelijk obturators maakt.

Tot zover ons onderhoud op die middag. Als ik na een week nog eens bij den tandarts aanloop om te vernemen, hoe het er mee staat, deelt hij mij mede, dat hij mijn inzicht deelt en dus afziet van het maken van een obturator.

Ik kan me voorstellen, dat dit besluit van een jongen arts, die veel voor zijn werk gevoelt en er geheel in opgaat, enige zelfopoffering heeft gekost en ik ben hem dan ook ten zeerste dankbaar voor zijn medewerking.

Nu zijn er geen beletselen meer en A. wordt geplaatst op de school in Den Haag.

Zie hier in enkele woorden weergegeven een betrekkelijk eenvoudige opgave, maar waaraan toch heel wat werk vast zit, alvorens de plannen ten uitvoer gebracht kunnen worden.

Mijn bemiddeling is verder niet meer nodig; dit geval kan ik als afgedaan beschouwen en nieuwe wachten op hulp.

Na een paar maanden echter komt de Moeder me bezoeken om mij mede te delen, dat het met het spreken van A. zo goed vooruit gaat; ze kunnen hem nu verstaan, terwijl hij zelf veel vrolijker en opgewekter is geworden.

Geruime tijd hoor ik verder niets, totdat ik een briefje krijg, dat de jongen thuis is en dat zijn spreken enorm veel verbeterd is en dat hij nu gewoon met de andere kinderen omgaat.

HET WERK VAN

Nu de jeugdverwaarlozing waarlijk onrustbarende vormen en omvang heeft aangenomen, nu de vraag dringender is dan ooit, wat met al die ontspoorde kinderen te doen en wat te doen om nog meer ontsporingen te voorkomen, zijn nieuwe maatregelen nodig. Er moeten nieuwe „geneesmethoden" worden gezocht en toegepast en er is haast bij. Iedere verzuimde dag kost tientallen, misschien honderdtallen jonge levens: niet in de zin, dat deze jonge levens door de dood worden afgebroken, zoals in de jaren die achter ons liggen; maar wel in de zin, dat die jongen mensen moreel en sociaal voor het leven geknakt kunnen worden.

Eén van de voor ons land „nieuwe" geneesmethoden, die ik met klem zou willen aanbevelen, is het instituut van den „visiting teacher". Dat is de sociale werk(st)er direct verbonden aan de school, die tot taak heeft, moeilijkheden bij de kinderen op te sporen en op de wijze, zoals hieronder vermeld, te genezen of te helpen genezen. Dit instituut bestaat in de Verenigde Staten van Noord-Amerika en werkt daar voortreffelijk.

Wat zijn de voordelen van dit instituut? Deze zijn tweeërlei: 1. de mogelijkheid van vroegtijdige ontdekking van abnormaal gedrag, van a-socialiteit; 2. de mogelijkheid van onbevangen benadering van het kind en het gezin waartoe het behoort.

I. Wat het eerste punt betreft: vroegtijdige ontdekking der moeilijkheden is van buitengewoon veel belang in verband met de grote betekenis van de gewoonte voor de vorming van het karakter, de groei van de persoonlijkheid. Bij voorbeeld een kind steelt kleinigheden, wordt niet ontdekt of wel-ontdekt niet gecorrigeerd, maakt er een gewoonte van, die als het kind 14 jaar is, zó is vastgeroest, dat zij er moeilijk

Kunt u zich voorstellen, lezer, welk een levensgeluk hier gebracht is aan het kind; hoe de zorgen van de ouders verlicht zijn. Wat een bange uren zal de moeder slapeloos hebben doorgemaakt als ze dacht aan de toekomst van haar kind.

Zo heb ik onze A. langzamerhand uit het oog verloren, totdat ik op een gegeven ogenblik een briefje van de Moeder krijg, dat het met haar zoontje nog steeds goed gaat. Maar dat ze nu mijn hulp in komt roepen voor een kindje van de fam. P. te A. Daar is een driejarig ventje met een gespleten gehemelte en zij zou gaarne zien, dat ik ook daar eens advies gaf, en ze meent, zeer terecht, dat het beter is, dat er nu reeds aandacht aan besteed wordt en niet gewacht wordt tot het kindje een jaar of vier is, dan zijn misschien enkele jaren nutteloos voorbij gegaan.

Nadat het bovenstaande geschreven was, nam ik kennis van het jaarverslag van den inspecteur van het buitengewoon onderwijs en met genoegen haal ik daar uit aan, wat hij schreef over kinderen met een gehemeltespleet. Als hij het heeft over de Haagse school voor slechthorenden, schrijft hij o.m.: „In deze school zijn, integenstelling tot de andere twee, ook spraakgebrekkige kinderen opgenomen. Het zijn kinderen met ernstige spraakgebreken als gevolg van een gehemeltespleet en als uitvloeisel van geestelijke stoornissen, die een normale ontwikkeling van taal en spraak belemmeren. In de verslagen van den inspecteur van het buitengewoon onderwijs is herhaaldelijk op het grote belang van de hulpverlening aan deze kinderen gewezen. Ik veroorloof mij nog eens, op de belangrijkheid van dit onderwijs de aandacht te vestigen en wel naar aanleiding van een film, die een overzicht geeft van het onderwijs op deze inrichting. In het bijzonder werd ik weer getroffen door de hulp aan kinderen met een gehemeltespleet. Dit zijn meestentijds, afgezien van hun organische afwijking, volkomen normale kinderen. Hun gebrek is evenwel in hoge mate belemmerend om zich verstaanbaar te maken, terwijl zij niet zelden bij hun omgeving, verbaasd over hun onbeholpen manier van uitdrukken en verwonderd over de klankmisvorming, de lachlust opwekken en daardoor aan spot worden blootgesteld. De doeltreffende wijze, waarop tegenwoordig ten aanzien van de opening in het gehemelte operatief kan worden geholpen en technisch kan worden opgetreden, maakt, dat de spraakdeskundigen veelal een dankbare taak hebben om deze kinderen verdere hulp te bieden. De uitkomsten zijn vaak verrassend en de kinderen, die zich te voren diep ongelukkig voelden, kunnen zich na de behandeling als volwaardigen presenteren en in onbeperkte levensvreugde hun bestemming volgen. Zonder enige twijfel zijn in Nederland nog veel kinderen te vinden, voor wie een dergelijke behandeling een zegen zou zijn. Het streven moet er op gericht zijn om, zo spoedig de omstandigheden dit veroorloven, deze kinderen te geven, wat zij thans ontberen."

Wij zouden de lezers en lezeressen van Humanitas wel met nadruk willen verzoeken, zijn u gevallen van misdeeldheid bekend en wordt daar niet voor gezorgd, geeft dan aan ons de adressen met bijzonderheden op; gaarne zijn we bereid zo het mogelijk is, hulp en voorlichting te geven.

DE „VISITING TEACHER"

weer is uit te krijgen. Bovendien heeft het kind in die jaren van kleine gapperijtjes een kring van ongewenste elementen tot vriendjes gekregen, die hun invloed doen gelden. Het zal nu, op het 14de jaar van het kind buitengewoon moeilijk zijn, hem uit dat milieu los te scheuren, de steel-gewoonte uit te roeien en bij het kind de smaak voor gezond amusement en normale vriendjes aan te kweken.

In het vorenstaande heb ik het geval slechts zeer simplistisch gesteld. Want ik heb nog niet gesproken over de oorzaak van het stelen: die kan o.a. liggen in gebrek aan liefde, in onbevredigdheid van het kind, maar ook in slecht voorbeeld van „thuis". Het kan zijn, dat een van aanleg geestelijk-gezond kind door een of meer van in de vorige zin genoemde oorzaken tot stelen komt; maar het kan ook zijn, dat het kind niet is wat men geestelijk-normaal noemt, dat zich bij het kind min of meer ernstige ziekelijke afwijkingen voordoen. In beide gevallen is het van het allergrootste belang, dat deze oorzaak van wangedrag vroeg wordt opgespoord. Bij een normaal kind — waar dus milieu-invloeden aan het werk zijn — is het nodig, die milieu-invloeden te corrigeren vóór dat het kwaad te zeer is ingeroest, zoals hierboven toen ik sprak over de gewoontevorming, reeds is gezegd. Immers, die correctie van milieu-invloeden houdt in: het stuiten van een in verkeerde richting gaande gewoonte-vorming niet slechts bij het kind, maar veelal bij ouders, familieleden, broers en zusters. En juist daarom is het nodig, dat de stoot tot die correctie komt van een orgaan buiten de familie. Men denke slechts aan verwenning enerzijds, verwaarlozing anderzijds, die gevolg van onkunde, wanbegrip, gemakzucht der ouders kunnen zijn. Dergelijke ouders zullen, indien zij zelf oneerlijkheid bij het kind constateren, of wanneer door buren, kennissen enz. over het kind wordt geklaagd òf in verkeerd-gerichte „ouderliefde" te veel vergoelijken òf uit onverschilligheid te veel over hun kant laten gaan. In elk geval is van zulke ouders geen krachtige leiding ten goede te verwachten. En zeker zullen zij — alweer hetzij uit valse schaamte, hetzij uit onverschilligheid — geen deskundige durven of willen raadplegen die hun goede raad kan geven. Anderzijds zijn er ouders, die, wanneer zij een oneerlijkheid van hun kind ontdekken, zich zozeer in hun eigenwaarde, in hun „oudertrots" geschokt gevoelen, dat zij dit afreageren met veel te grote strengheid, met onderdrukking van het kind. En ook deze ouders lopen, tot schade van hun kind, niet naar den deskundige, die de „misdaad" van het kind tot de juiste proporties weet terug te brengen.

Welnu, in al deze gevallen is het van belang, dat een buitenstaander, die nochtans in nauw normaal contact staat met het kind, samen met de ouders de oorzaak van het wangedrag opspoort. Is die oorzaak eenvoudig, bestaat zij in een verkeerde aanpak van het kind, dan kan veelal door goede raad aan de ouders verbetering worden verkregen, voor dat nu bij de ouders de onjuiste opvoedingsmethode tot ingeroeste gewoonte is geworden.

Heeft men te doen met een kind met ziekelijke afwijkingen, dan is het inderdaad ook van grote betekenis, dat die afwijking vroegtijdig wordt onderkend: de psycholoog-psychiater zal dan zo vroeg mogelijk met zijn behandeling kunnen beginnen; ook voor de gezinsverhoudingen is het beter, wanneer de overige gezinsleden weten, dat geestelijke ziekte oorzaak is van a-sociaal gedrag van één hunner en wanneer die gezins-

(Vervolg op pag. 6)

leden behoorlijk omtrent de te volgen gedragslijn tegenover den „patiënt" worden voorgelicht.

Dit alles dus wat betreft de betekenis voor het kind van vroegtijdige ontdekking van zijn wangedrag. Hoe zal dit nu op school in zijn werk gaan? Doordat de onderwijzer(es) — op dit punt door den „visiting teacher" voorgelicht — speciale aandacht schenkt aan abnormaal gedrag en aan tekenen van verwaarlozing, en al die gevallen den „visiting teacher" rapporteert. Daarbij wordt niet slechts gedacht aan duidelijk wangedrag, zoals gapperijtjes, maar aan alle gedragingen, die op innerlijke of milieu-moeilijkheden kunnen wijzen, b.v. een kind is voortdurend uitermate dromerig, is schuw, maakt geen vriendjes, is niet tot vertrouwelijkheid te krijgen. Of wel: een kind vertoont de tekenen van excessieve uiterlijke verwaarlozing, — dit altijd bezien in vergelijking met het normale in een bepaalde buurt... al zijn er enkele buurten, waar kinderverwaarlozing helaas wel tot het normale schijnt te naderen.

Onbevangen benadering

II. Nu het tweede punt: de mogelijkheid van onbevangen benadering van kind en gezin. De school is de organisatie, die alle kinderen passeren; de school zal, meer dan tot nu toe, opvoedingscentrum voor alle kinderen moeten worden. Allerwege is het streven waarneembaar, die opvoeding meer, veel meer te doen omvatten dan het bijbrengen van kennis. Welnu, in dit ganse systeem past het, dat „de school" zich ook meer bezig houdt met het kind, zoals het mede door zijn omgeving gevormd wordt, rijpt tot mens. In die gedachtengang is het heel gewoon, dat iemand-van-de-school thuis komt om over het kind en zijn moeilijkheden te spreken. Dat hoeft geen bevreemding te wekken bij „de buren", want de school, is, zoals gezegd, anders dan „de voogdijraad" of „de kinderpolitie", een instantie, waarmee iedereen te maken heeft. Zo kan, lang voor dat het nodig is, dat officiële kinderbeschermende instanties zich met een kind bezig houden, de sociale werkster van de school zeer onbevangen het eerste contact leggen met kinderen, die, als hun ontwikkeling doorgaat in dezelfde richting waarin zij zich op dat ogenblik beweegt, onontkoombaar later met voogdijraad, kinderpolitie enz. enz. in aanraking zouden komen.

Of en in hoeverre de moeders met de(n) sociale(n) werker(ster) onbevangen en openhartig de problemen van kind en gezin zal bespreken, hangt uiteraard af van de tact, de ervaring van dezen ambtenaar(ares); en datzelfde is het geval bij sociale werkers van andere instanties. Met het voorgaande wil dan ook geenszins gezegd zijn, dat — als het ijs eenmaal gebroken *is* — de sociale werkster van de school per se „beter" zal werken dan die van andere behoorlijk voor het werk geoutilleerde instanties. Maar wèl meen ik, dat het eerste contact makkelijker is, dat het ijs spoediger gebroken *wordt* en dat dit ook begrijpelijk is, omdat — het zij nog éénmaal herhaald — de school het normale levensmilieu is van het kind.

III. Ten slotte — en dit punt voor 't ogenblik zeer kort — iets over het werk van den „visiting teacher" na het eerste contact met het gezin. Het is niet de bedoeling, dat de „visiting teacher" dan zal treden op het terrein van reeds bestaande organen, dat hij of zij zal gaan grasduinen op het gebied van medisch-opvoedkundige bureaux e.d. De taak van den „visiting teacher" zal, integendeel, juist bestaan in het verwijzen van de kinderen naar specialistische hulp op een tijdstip, waarop deze nog zal kunnen baten; en, in het algemeen, in het brengen van het kind en zijn gezin bij die organisatie op sociaal gebied, die is ingesteld voor het geven van de hulp, die in dit speciale geval nodig blijkt te zijn.

REINE FRIEDMAN—VAN DER HEIDE.

HULP

De jeugdcommissie uit het bestuur van de afd. Utrecht van Volksherstel nodigde eind Mei een aantal werkers op het gebied van jeugdzorg en jeugdbescherming uit tot een bespreking over de vraag wat er zo snel mogelijk gedaan kan worden voor de in nood verkerende jeugd.

Urgent werd daarbij geacht:

a. kinderbescherming en reclasseringswerk;
b. clubhuiswerk en toynbee;
c. vacantie-ontspanning;
d. bureaux voor gezins- en huwelijksvragen.

Alle aanwezigen waren het er roerend mee eens, dat snel aangepakt moest worden.

Op dezelfde vergadering werd door dr. I. C. van Houte het voorstel gedaan:

a. een congres te houden op korte termijn, waarbij een poging zou worden gedaan om de goegemeente op korte termijn met de neus op de weinig rooskleurige feiten te drukken; een soort réveil dus;
b. uit het congrescomité een permanente organisatie te scheppen over de gehele stad, die het geestelijk saneringswerk zou kunnen aanvatten, met de bedoeling de geestelijke volkskracht in de jeugd, te beveiligen, te versterken en waar nodig te wekken.

Het congrescomité werd met zorg, doch ook met spoed in elkaar gezet; alle stromingen waren er vrijwel in vertegenwoordigd, ook onze Stichting „Maatsch. Werk op Hum. Grondslag."

Het programma zag er als volgt uit:

Waarom dit Congres? (Dr. I. C. van Houte.)

Enige oorzaken van de jeugdcriminaliteit. (Prof. mr. W. P. J. Pompe.)

Vernieuwde leiding:

a. van het schoolkind (Ir. Kees Boeke.)
b. van de rijpere jeugd. (Prof. dr. M. J. Langeveld.)

De besteding van de vrije tijd:

a. van het schoolkind. (P. W. Jansen.)
b. van de rijpere jeugd. (Ad. Kuiper.)

Maatregelen tegen afwijkend gedrag:

a. therapeutisch, (L N. J. Kamp, arts.)
b. sociaal. (Dr. I. C. van Houte.)

Maatregelen tegen crimineel gedrag en verwaarlozing. (Mr. A. D. van Regteren Altena, mevr. mr. M. Fentener van Vlissingen—Hugenholz.)

Gezin en jeugd. (Pastoor M. W. Bogaartz S. J.)

Het zou te ver voeren om de referaten hier uitvoerig te vermelden. Voor één wil ik echter een uitzondering maken, n.l. voor dat van den heer Van Houte over „Maatregelen tegen afwijkend gedrag, sociaal", en daarvan de hoofdgedachten vermelden.

Nadat de referent heeft nagegaan, wat met name in de loop van 30 jaren naar het voorbeeld van Mental Hygiene Movement in Amerika, is gedaan om betere begrippen te verspreiden over geestelijk lijden, gaat dr. Van Houte na hoe zich de activiteit in dit opzicht over groter terrein heeft ontplooid. Hij noemt: de bestudering van voorbehoedende omstandigheden en het ontwerpen van maatregelen, die geestelijk lijden voorkomen kunnen; de moeilijkheden, die overigens evenwichtige mensen kunnen hebben met de aanpassing aan verschillende omstandigheden van het maatschappelijk leven. Verder aan de ongewenste gevolgen van zekere milieu-invloeden op gezonde mensen en de

aan de jeugd in nood

bestudering daarvan in wijde vertakkingen. Zo was er langzamerhand geen onderdeel van het maatschappelijk leven, dat van het geestelijk hygiënisch onderzoek werd uitgesloten. Hij onderwerpt dan de oorlogsinvloeden op de jeugd aan een beschouwing.

Daaruit vloeien allerlei gedragingen voort waartegen moet worden opgetreden. Hij meent, *dat reeds vóór de oorlog de wijze, waarop de Nederlandse jeugd werd geleid en haar vorming ontving, in sociaal-hygiënisch opzicht te wensen overliet* en hij meent, dat de jeugd er in de oorlogsjaren door het gedaalde morele peil erger aan toe is geworden. Om hierin verandering te brengen zou het nodig zijn, dat in ruime kring en op passende wijze gewezen wordt op wat deze infectie in aard, omvang en gevolgen te betekenen heeft. Voorts zal het nodig zijn, dat het geestelijk saneringswerk, gelijk het lichamelijke dat is geweest, *tot een zaak des volks wordt gemaakt.*

Hij meent, dat de bestaande correctieven tegen de ontstellende stroom van afwijkingen, zowel niet-criminele als volstrekt ontoelaatbare, niet zullen opgewassen zijn om verdere teruggang te voorkomen. Het is om deze reden, dat gestreefd wordt naar een sociale instelling, die in de eerste plaats als steun voor gezin en school preventieve betekenis zal hebben, maar die ook als onmiddellijk corrigerend en als hulp-inroepend orgaan zal hebben op te treden. Hij wenst hiervoor voor wijken van 10 à 15.000 inwoners een wijkcommissie in het leven te roepen, bestaande uit sociaalvoelende personen, b.v. een geestelijke, een medicus, een paedagoog, een jeugdleider, een sociale werkster.

De taak van zulk een wijkcommissie ziet hij als volgt:

1. Zij dient het centrale comité (de permanent geworden congrescommissie) op alle misstanden in haar wijk, welker invloed zij schadelijk acht voor de jeugd te wijzen, met verzoek hieraan de nodige aandacht te schenken;
2. ten opzichte van kleine tekorten in de wijk vestigt zij zelf de aandacht bij betrokken instanties op deze tekorten;
3. zij geeft terechtwijzingen aan kinderen, die zich misdragen;
4. zij stelt zich in verbinding met ouders, die zich aan verwaarlozing hunner kinderen schuldig maken en wijst hen op het verkeerde in hun handelingen;
5. zij geeft raad in gevallen, waarin hulp wordt ingeroepen bij opvoedings- en gezinsmoeilijkheden;
6. zij vestigt de aandacht op tekorten in toezicht of op onoordeelkundig toezicht;
7. zij steunt en stimuleert alle werkzaamheden van instellingen, organisaties en particuliere personen ter verbetering van de geestelijke gezondheid van de jeugd.

Voor al die gevallen, waarbij hulpververlening van anderen direct of indirect van betekenis wordt geacht, zal de wijkcommissie zich richten tot die personen of organen, die zij hiervoor aangewezen acht. Zo zal zij:

1. in een gezin waar kinderverwaarlozing of andere misstanden worden aangetroffen, als gevolg van gebrek aan huishoudelijke hulp, trachten in die hulp te voorzien;
2. alle gevallen, die voor een behandeling of berechting in aanmerking komen, aan bestaande instanties kenbaar maken;
3. hulp verlenen om het nodige contact tussen deze instanties, school, huisgezin en kind te verkrijgen;
4. regelmatig in verbinding staan met het centrale comité.

Het congrescomité — na het congres permanent geworden onder de naam: „Comité Hulp aan de in nood verkerende jeugd" is onmiddellijk na het congres aan het werk getogen.

Het hoofdwerk ligt in de oprichting der wijkcommissies. In het Centrale comité, dat het middelpunt wordt ook van de wijkcommissies, kwam de wenselijkheid naar voren om naast het corrigerende werk nu ook het prophylactische ter hand te nemen. Men verenigde zich met de gedachte dat, zoveel dit maar mogelijk is, dit werk uit de bevolking zelf moet worden aangepakt. Dit is de enige manier, waarop zal worden ervaren, dat door zelfwerkzaamheid een betere sfeer in de buurt kan worden geschapen en aan de baldadigheid en straatslijperij een einde kan komen. Maar dan niet alleen opgelegd door welmenende en goedwillende medeburgers, maar uit eigen vrije wil en door eigen activiteit. Om dit te bereiken is contact gezocht met de besturen der speeltuinorganisaties en met de buurtverenigingen. Op deze wijze hoopt het Centrale Comité te bereiken, dat corrigerende en prophylactische arbeid elkaar gunstig zal aanvullen. Het ideaal is een buurthuis van en door de gezamenlijke buurtbewoners tot stand gebracht.

Zoals men ziet is het Utrechtse congres voor wat de jeugd betreft inderdaad de inzet geweest van nieuwe activiteit, die voor ons volk van betekenis zal blijken.

H. VAN DER VLIST.

Red. — Wij moesten dit stuk van den voorzitter onzer afd. Utrecht enigszins bekorten met het oog op de plaatsruimte. Inmiddels liggen er o.i. belangrijke aanwijzingen in voor ander plaatselijk initiatief. Onzerzijds worde vooral de door dr. Van Houte geuite gedachte: „DIT WERK WORDE VOLKSZAAK" practisch ondersteund!

OVER DE INHOUD.

Dit nummer is speciaal gewijd aan de Kinderbescherming. Onze nieuwe medewerker en oude vriend Mulock Houwer, snijdt in een totaal overzicht de talloze problemen, die op het gebied der Kinderbescherming liggen, aan. Onze medewerkster Mevr. Mr. Reine Friedmann—v. d. Heide behandelt in dit nummer reeds een der onderdelen en in volgende nummers van „Humanitas" hopen we andere onderdelen uitvoerig te bespreken.

Het artikel van Mulock Houwer getuigt, dat er genoeg werk aan de winkel is en dat de problemen nog allerminst opgelost zijn. Er zijn problemen van organisatie en van behandeling. Aan beide soorten van problemen hopen we de nodige aandacht te besteden.

Voorts is er de reclassering, de „gewone" reclassering en dan de reclassering van politieke delinquenten. Het volgende nummer van „Humanitas" zal daaraan enige aandacht schenken.

Ten slotte zijn er dan nog de problemen op het gebied van het maatschappijk hulpbetoon (de armenzorg), die ook dringend om behandeling vragen. Over gebrek aan stof is er dus stellig niet te klagen. De redactie zal al deze vraagstukken door deskundigen doen behandelen. En de abonné's? Daarvoor zorgen onze lezers en de afdelingsbesturen.

P. C. F.

Uit onze AFDELINGEN

Almelo. In het Gemeentehuis is op initiatief van onze Stichting een bijeenkomst belegd, waarop alle kerkgenootschappen, Groene Kruis, Wit-Gele Kruis, Ver. het Ziekenhuis, T.B.-bestrijding, maatsch. werksters en de pers uitgenodigd waren.

Mej. Hartstra, woning-inspectrice te Hengelo, heeft een inleiding gehouden over „Gezinszorg".

Een groot aantal mensen was aanwezig. Het Gemeentebestuur had zich laten vertegenwoordigen.

Na de bespreking kon direct worden overgegaan tot het oprichten van een werk-comité. Onze Stichting is hierin ook vertegenwoordigd. Nita Weltevreden.

Amersfoort. Na een korte voorbereiding door het voorlopig bestuur konden we op 8 November overgaan tot het inrichten van onze afdeling. Op de vergadering hield J. Boetje een gewaardeerde inleiding over de grondslagen van onze Stichting.

Het afd. bestuur had intussen een spreekuur ingesteld, n.l. op Dinsdagavond van 7.30—8.30 in het Volksgebouw, waar reeds enige raadvragenden werden ontvangen. Er is een nauw contact met Nederl. Volks Herstel o.a. door een contactcommissie voor maatschappelijk werk, waarin onze afdeling vertegenwoordigd is.

Om in de toekomst over deskundige medewerkers te beschikken, heeft de afdeling een cursusreeks samengesteld, waarin op 11 December Prof. Dr. C. A. Mennicke zal spreken over: Sociaalpaedagogische richtlijnen voor het maatschappelijk werk" en op 8 Januari 1946 P. C. Faber over: „Kinderbescherming". L. van Gelder.

Amsterdam. De districts en wijkorganisatie werd verder voorbereid. Behalve een district Noord, kwam ook Centrum en Zuid tot stand. West en Oost volgen in Dec. Hiermee is de grondslag gelegd voor een voorname taak: het praeventieve werk op de verschillende gebieden van werkzaamheid onzer Stichting in de hoofdstad. Naast ons spreekuur voor maatschappelijke en opvoedingsmoeilijkheden komt er nu ook een spreekuur voor gezinsmoeilijkheden. Het eerste op Dinsdagmiddag van 14—15.30, het andere na 1 Jan., van 16—17 uur, Frederiksplein 46 (C.)

Het aantal medewerkers(sters) en begunstigers breid zich gestadig uit. Onze medewerking werd ingeroepen voor het „toezicht politieke delinquenten." Hier ligt zeker ook voor ons een taak. J. B.

Apeldoorn. Ook Apeldoorn is in de rij der afdelingen niet achtergebleven. Haar vergaderingen brachten 62 medewerkers en begunstigers bij elkaar; hiervan zijn 27 medewerkers.

Wij zijn overtuigd, dat er voldoende werk voor ons te doen is, vooral in deze na-oorlogse tijd. Er zijn reeds secties gevormd en zoals de visser zou zeggen: de netten uitgezet.

De opgerichte secties zijn: Reclassering. Kinderbescherming en Sociale Zorg".

Verder werd besloten contact te zoeken met andere verenigingen, die op dit gebied werkzaam zijn. Hierdoor toch wordt een gezonde werkbasis verkregen, met een grondslag, die er zorg voor draagt, dat alle hulpzoekenden op de juiste wijze en door de juiste vereniging worden behandeld.

Alhier bestaat daarvoor „het Centrum". Dit is als het ware een combinatie van verenigingen op het gebied van maatschappelijk werk, die, ieder voor zich, in het zelfde gebouw zitting hebben.

Al met al begint er te Apeldoorn tekening in de zaak te komen en zou ik met den radiospreker van „Vrij Nederland" willen mede roepen: „er zit schot in!"

C. VAN DONSELAAR.

Den Haag. Samenwerking werd gezocht en verkregen met de commissie tot opleiding voor gezinsverzorgsters, waardoor wij deze mede ter hand nemen. Evenzo met de vereniging voor gezinsvoogden. Een cursus voor hen werd georganiseerd. Onze sectie-Kinderbescherming houdt zich bezig met het zoeken van geschikte pleeggezinnen voor eerstdaags te plaatsen voogdijpupillen. J. C. P.

Edam. De financiële actie, waarvan in het vorige nummer sprake was, heeft tot resultaat gehad, dat een bedrag van ruim *f* 1600 werd bijeengebracht.

Een vrouwencomité „Hulp in de Huishouding' werd in het leven geroepen, dat zich ten doel stelt voorzieningen te treffen in geval ergens door ziekte e.d. dringend hulp nodig is. Reeds is deze commissie met succes werkzaam geweest. Thans is zij bezig al vast één geschikte kracht te engageren, die ieder ogenblik voor een dienst kan worden opgeroepen.

Enschede. Er is door het afdelingsbestuur een spreekuur ingesteld voor maatschappelijke en opvoedingsmoeilijkheden op Maandagavond van 19—20 uur.

M. G.

Haarlem. Daar de afdeling is ingeschakeld in het verdelingsschema van Volksherstel-H.A.R.K., is er op korte termijn veel werk te verzetten. Onze oproep op korte termijn, voorshands nog in kleine kring, om medewerkers en medewerksters voor dit werk, heeft een een bevredigend resultaat gehad.

Een grote actie voor medewerking en voor financiële opbouw staat op stapel.

Hengelo. Op 15 November werd een vergadering gehouden voor de vorming van secties en het werven van medewerkers(sters). In December vangt het werk aan en zal tevens een cursus voor gezinsvoogden worden begonnen. J. H.—D.

Hilversum. Nadat de afdeling op 18 September is opgericht, is het bestuur van Hilversum als volgt samengesteld: P. Zandboer,voorzitter; Mr. M. Stokvis, secretaris-penningmeester, Bilderdijklaan 36, tel. 6954; J. W. Lebon, J. Schipper, H. Straalman—Kremer, leden.

In de komende maanden zal de werfactie van begunstigers, donateurs, medewerkers en abonné's op Humanitas krachtig ter hand moeten worden genomen, waarvoor we ook hierbij een dringend beroep doen op de nu reeds bij ons ingeschreven leden.

Getracht zal worden het in het centrum van de gemeente 2 maal per maand mogelijk te maken, dat 2 bestuursleden daar zitting houden en men dus met kwesties, die tot het terrein der Stichting behoren op ons spreekuur tot ons komen kan. M. S.

Leiden. Het werk begint ook in Leiden langzamerhand te lopen. Op Woensdag 31 October en 7 November werd door den heer P. C. Faber voor de medewerkers en medewerksters een inleiding gehouden over Maatschappelijk Werk en Kinderbescherming.

Onze afdeling werd ingeschakeld bij de distributie der z.g.n. H.A.R.K. goederen. Verschillende individuele gevallen konden reeds door onze afdeling worden behandeld. Wij zijn bezig adressen te verzamelen, van gesteunde Ouden van Dagen. De Stichting zal na bekomen toestemming van den Directeur van Gemeenschapszorg, de gelden in de toekomst thuis bezorgen. Onze afdeling zal in de Stichting Toezicht Politieke Delinquenten, afd. Leiden, worden opgenomen.

Zaandam. Het adviesbureau van onze afdeling is gevestigd in het Nutsdepartement, Czaar Peterstraat. Spreekuur: Donderdagavond van 19—20 uur. Voorlichting en hulp wordt gegeven op het gebied van maatschappelijke en opvoedingsmoeilijkheden.